



Quicksan Externe Veiligheid

*Bouwlocatie Woningbouwlocatie
Poelenloop te Eersel*

Quickscan Externe Veiligheid

*Bouwlocatie Woningbouwlocatie Poelenloop
(voorheen De spie) te Eersel*

In opdracht van	Gemeente Eersel
Opgesteld door	SRE Milieudienst Keizer Karel Single 8 Postbus 435 5600 AK Eindhoven 040 259 46 64
Auteur	L. Stortelder
Projectnummer	510805
Datum	30 augustus 2012
Status	Aangepast plangebied, definitief

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Wettelijk kader	3
2.1. Wet ruimtelijke ordening (Wro)	3
2.2. Externe veiligheid	3
2.2.1. Bedrijven	3
2.2.2. Transport: vervoer gevaarlijke stoffen over de weg	5
2.2.3. Transport: Buisleidingen	6
2.2.4. Transport: hoogspanningslijnen	7
2.2.5. Vliegverkeer	7
2.2.6. Gsm-masten	7
3. Beleidskader	9
3.1. Provinciale beleidsvisie externe veiligheid	9
3.2. Structuurvisie	9
3.3. Gemeentelijke beleidsvisie externe veiligheid	9
4. Inventarisatie risicovolle activiteiten binnen het plangebied	11
5. Conclusies	13

1. Inleiding

Aanleiding

Op verzoek van de gemeente Eersel is de SRE Milieudienst verzocht de aanwezige en toekomstige risico's in kaart te brengen aangaande het woningbouwplan De Poelen (Voorheen De Spie). Er geldt namelijk een wettelijke onderzoeksverplichting.

Doel

De gewenste ontwikkeling toetsen aan het wettelijk en beleidskader. Uit het onderzoek volgen dan conclusies en aanbevelingen ten aanzien van eventuele aanvullende acties of maatregelen.

Vraag/probleem

Onder externe veiligheid verstaat men het beheersen van risico's die direct of indirect voortvloeien uit de opslag, de productie, het gebruik en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het risico is daarbij gedefinieerd als "de kans op overlijden" voor personen en niet de kans op letsel (verwondingen). Concreet moet hierbij gedacht worden aan risico's door activiteiten zoals het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg en de opslag van gevaarlijke stoffen binnen een bedrijf (inrichting).

In verband met de bescherming van personen nabij risicovolle activiteiten, is van groot belang de veiligheid van personen (die niets met die activiteit te maken hebben) op een acceptabel niveau te hebben en te houden. Het beleid is erop gericht om te voorkomen dat er te dicht bij gevoelige bestemmingen, zoals woonwijken, activiteiten met gevaarlijke stoffen plaatsvinden, maar ook het voorkomen dat een nieuwe gevoelige bestemming in de buurt komt van een bestaande risicovolle activiteit.

Resultaat

Na toetsing van de aanwezige risico's moet blijken of de gewenste ontwikkeling al dan niet mogelijk is, dan wel dat er wijzingen of aanvullende voorzieningen noodzakelijk zijn.

Beschrijving inhoud

De aanwezige risico's zijn zeer afhankelijk van het brontype. Mobiel of stationair, harde normen of richtwaarden. De relevante typen zijn:

1. bedrijven;
2. vervoer van gevaarlijke stoffen (over de weg, het water, per spoor);
3. ondergrondse (gas)leidingen (c.q. buisleidingen).
4. hoogspanningslijnen;
5. vliegvelden;
6. gsm.

De wet- en regelgeving hieromtrent worden in hoofdstuk 2 besproken. In hoofdstuk 3 komen de landelijke, provinciale en gemeentelijke beleidskaders aan de orde. In hoofdstuk 4 de inventarisatie en in hoofdstuk 5 de conclusies.

2. Wettelijk kader

2.1. Wet ruimtelijke ordening (Wro)

De nieuwe Wro legt de bevoegdheid voor goedkeuring en handhaving van bestemmingsplannen bij de gemeenten. Hiermee worden wij verantwoordelijk voor de externe veiligheidssituatie bij de vaststelling van nieuwe ruimtelijke plannen. Voorts biedt de wet meer mogelijkheden om toezicht te houden op ruimtelijke ontwikkelingen.

2.2. Externe veiligheid

Risico's

Als een uitspraak moet worden gedaan over risico's of externe veiligheid, wordt gebruik gemaakt van een tweetal risicomaten:

- Het *plaatsgebonden risico (PR)* is de kans per jaar dat een persoon die onafgebroken en onbeschermd op een plaats buiten een inrichting zou verblijven, overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. De grenswaarde en richtwaarde voor het PR moet bij de uitoefening van bevoegdheden krachtens de Wet milieubeheer en de Wet op de Ruimtelijke Ordening in acht worden genomen. De grenswaarden worden ruimtelijk weergegeven op een topografische kaart door middel van risicocirkels rondom een risicoveroorzakende bron, de zogenaamde plaatsgebonden risicocontouren. Hierbij worden in ieder geval 10^{-5} /jaar en 10^{-6} /jaar risicocontouren aangegeven. Dit zijn harde grenzen.
- Het *groepsrisico* omvat de kans per jaar dat in één keer een groep personen van een bepaalde grootte overlijdt ten gevolge van een ongewoon voorval waarbij een gevaarlijke stof betrokken is. Voor het GR geldt (nog) geen harde norm zoals voor het plaatsgebonden risico, maar wel een algemeen geaccepteerde en daarmee dwingende richtwaarde: de oriëntatiewaarde (OW). Elke toename van het groepsrisico, en zeer zeker wanneer de OW wordt overschreden, dient nadrukkelijk vanuit diverse standpunten te worden beargumenteerd (verantwoording groepsrisico). Deze verantwoordingsplicht moet de gemeente aanzetten tot discussie over de omvang van het groepsrisico en de verhouding tot de oriëntatiewaarde. Maar ook over de veiligheid van de risicovolle situatie, de gevolgen voor de omgeving, de hulpverlening en de zelfredzaamheid van omwonenden. De oriëntatiewaarde en de verantwoordingsplicht vormen een onderdeel van de 'ruimtelijke basiskwaliteit'. De gemeente is verplicht deze in de Nota Ruimte gestelde basiskwaliteit te realiseren.

Voor elk brontype geldt een ander beleidskader. Hieronder wordt deze kaders dan ook per brontype uiteen gezet.

2.2.1. Bedrijven

De (on)veiligheid van bedrijven wordt onder andere gereguleerd in de vigerende milieuvergunning (of een geldende Algemene maatregel van bestuur) en het Besluit externe veiligheid inrichtingen van 21 oktober 2004 (Bevi). In de milieuvergunning staat, gebaseerd op de aanvraag die door een betreffend bedrijf zelf is opgesteld, aan welke vooraarden de (risicovolle) activiteiten moeten

voldoen. Het bevoegde gezag heeft ten aanzien hiervan doel- dan wel middelvoorschriften opgesteld waaraan voldaan moet worden. Hierbij wordt veelal verwezen naar PGS-richtlijnen (Publicatiereeks Gevaarlijke stoffen) die tot doel hebben het beheersen van risico's aangaande de opslag van gevaarlijke stoffen.

Bepaalde risico's binnen inrichtingen blijken in de praktijk groter te zijn dan andere. Deze risico's hebben vooral betrekking op inrichtingen waar relatief veel gevaarlijke stoffen worden opgeslagen (PGS-inrichtingen), LPG-tankstations en bedrijven waar ammoniakkoelinstallaties aanwezig zijn. Deze categoriale risico's worden, naast diverse niet-categoriale inrichtingen zoals de bedrijven in het kader van het Besluit risico zware ongevallen (Brzo) en emplacementen, gereguleerd door het Bevi.

2.2.2. Transport: vervoer gevaarlijke stoffen over de weg

De externe veiligheidswetgeving voor het vervoer van gevaarlijke stoffen is op dit moment gebaseerd op de Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen. Omdat deze nota niet in alle gevallen eenduidig wordt uitgelegd en toegepast, is dit beleid verder geoperationaliseerd en verduidelijkt in de circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' (cRnvgs).

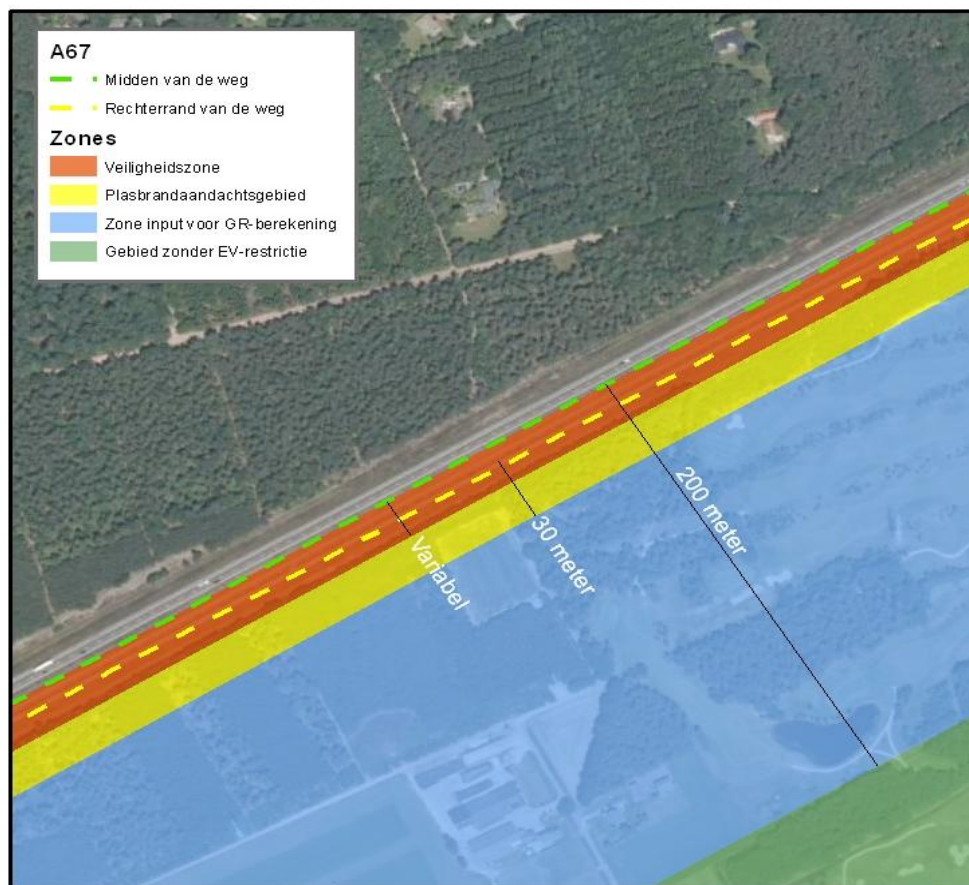
In deze circulaire wordt de risicobenadering¹ uitgewerkt voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen risicovolle inrichtingen valt niet binnen het toepassingsbereik. In de circulaire wordt zoveel mogelijk aangesloten bij bestaande wetgeving op het gebied van externe veiligheid. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de uitwerking van de normen voor het plaatsgebonden risico en hoe het groepsrisico verantwoord moet worden. De risico's vormen input voor besluitvorming omtrent vervoersbesluiten (zoals de aanleg van een nieuwe weg) en omgevingsbesluiten (zoals het vaststellen van een bestemmingsplan).

Toekomstig beleid: Basisnet

Het kabinet is voornemens om een Basisnet voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor, de weg en het water vast te stellen. Daarbij wordt een afweging gemaakt tussen ruimtelijke, vervoers- en veiligheidsbelangen. Op die manier wil het kabinet het vervoer van gevaarlijke stoffen zo duurzaam mogelijk maken en duidelijkheid bieden over de consequenties van dit vervoer. Om het Basisnet wettelijk te verankeren wordt het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) opgesteld en de Wet vervoer gevaarlijke stoffen (Wvgs) aangepast.

Volgens het concept Btev moeten ruimtelijke plannen getoetst worden aan de veiligheidszone. De veiligheidszone komt overeen met de zone langs de transportas, waarbinnen de waarde van het plaatsgebonden risico vanwege vervoer van gevaarlijke stoffen maximaal 10^{-6} /jaar bedraagt. Deze afstand zal worden opgenomen in de nieuwe Wvgs. In het Btev wordt ook aangegeven of en hoe de verantwoording van het groepsrisico moet plaatsvinden, hierbij wordt onderscheidt gemaakt in de zwaarte van de verantwoording afhankelijk van de afstand tot de transportas (tot 200 meter een zwaardere verantwoording en vanaf 200 meter een lichtere verantwoording). Verder worden Plasbrandaandachtsgebieden (PAG) opgenomen in het Btev. Bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen deze PAG's zullen strengere eisen aan de gebouwen gelden. In figuur 2 worden de verschillende zones gevisualiseerd.

¹ De risicobenadering (neem een acceptabel risico: kans maal gevolg is acceptabel, of niet) verschilt van de effectbenadering (neem een veilige afstand).



Figuur 1: Zones weg zoals opgenomen in Basisnet

Naar verwachting zullen Basisnet met het Besluit transport externe veiligheid en de nieuwe Wet vervoer gevaarlijke stoffen begin 2013 van kracht worden.

2.2.3. Transport: Buisleidingen

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen (het Bevb) van kracht geworden. Het Bevb regelt de externe veiligheidsaspecten van buisleidingen. Hierbij is rekening gehouden met de specifieke kenmerken van een buisleiding als transportmodaliteit.

Binnen de plaatsgebonden risico contour van 10^{-6} per jaar mogen zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten bevinden. Voor (geprojecteerde) beperkt kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar een richtwaarde.

Het Bevb vermeldt, dat door het bevoegd gezag (in de meeste gevallen de gemeente) een verantwoording ten aanzien van de acceptatie van het berekende groepsrisico moet worden opgesteld.

2.2.4. Transport: hoogspanningslijnen

In de afgelopen decennia is onderzoek gedaan naar de (mogelijke) effecten op de gezondheid van magnetische velden afkomstig van bovengrondse hoogspanningslijnen. Veel onderzoeken hebben zich gericht op het optreden van leukemie bij kinderen. Hierbij is (tot op heden) echter geen oorzakelijk verband tussen beiden vastgesteld. Om onrust te vermijden is in over met alle betrokken partijen toch beleid opgesteld. Gesteld is dat voor nieuwe situaties een langdurig verblijf (kwetsbare objecten) in een gebied rondom bovengrondse hoogspanningsleidingen moet worden voorkomen. Hierbij wordt een gebied aangegeven waarbinnen de referentiewaarde van 0,4 microtesla (0,4 μ T) niet mag worden overschreden. Voor bestaande situaties blijft (de oude) grens van 100 μ T bestaan.

Voor hoogspanningsleidingen moet verder een onderscheid gemaakt worden tussen indicatieve- en specifieke zones. Indicatieve zones geven de maximale afstanden aan voor een bepaald tracé en zijn berekend op basis van conservatieve c.q. worstcase aannames. Specifieke zones zijn doorgaans kleiner en zijn gebaseerd op de specifieke kenmerken van een bepaalde lijn.

2.2.5. Vliegverkeer

Vanaf 1 november 2009 geldt de Wet luchtvaart. Deze wet omvat een nieuw stelsel van besluitvorming en normen voor alle luchthavens, met uitzondering van Schiphol. De luchthaven Eindhoven is een militaire luchthaven en blijft daarmee volledig onder de verantwoordelijkheid vallen van de minister van Defensie. In de systematiek van deze wet zal voor Luchthaven Eindhoven één luchthavenbesluit moeten worden vastgesteld met een militaire geluidsruimte voor militair vliegverkeer en een burgergeluidsruimte voor het commercieel burgermedegebruik. Verder moet in het luchthavenbesluit worden vastgelegd het luchthavengebied, het beperkingengebied (geluidszone, externe veiligheidszone, obstakelbeheergebied en vogelbeheersgebied) en één maximum aantal bewegingen recreatief medegebruik. Het luchthavenbesluit moet binnen vijf jaar na inwerkingtreding van de wet worden genomen.

Het in werking treden van de Wet luchtvaart betekent niet dat deze wet en de daarop gebaseerde regelgeving per 1 november 2009 in volle omvang van toepassing zijn op de nu bestaande luchthavens. Het in deze wet opgenomen overgangsrecht voorziet namelijk in een gefaseerde invoering van het nieuwe wettelijke regime voor luchthavens. Concreet betekent dit dat het regime van de Wet luchtvaart pas van toepassing zal zijn als eerst de minister van Defensie een luchthavenbesluit heeft genomen.

2.2.6. Gsm-masten

Het overheidsbeleid is neergelegd in de nota Nationaal Antennebeleid (NAB) van 2000. Het ministerie van Economische Zaken is hierbij het eerstverantwoordelijke departement. Daarnaast vormt het oordeel van de Gezondheidsraad een belangrijk element in de beleidsbepaling.

Aangetoond is dat slechts bij blootstelling aan zeer krachtige radiofrequente elektromagnetische velden (em-velden) een thermisch effect kan optreden. De aanbevolen veldsterktes, waaraan het

publiek blootgesteld mag zijn, worden doorgaans op een afstand van 3 meter vanaf basisstations niet overschreden.

De Gezondheidsraad stelt daarnaast dat op basis van een afweging van alle wetenschappelijke resultaten vast dat er geen duidelijke en consistente aanwijzingen zijn voor schadelijke gezondheidseffecten van em-velden van mobiele communicatie.

3. Beleidskader

3.1. Provinciale beleidsvisie externe veiligheid

De provincie heeft een beleidsvisie externe veiligheid opgesteld, waarin de volgende drie uitgangspunten leidend zijn:

- verantwoorde ruimte voor risicovolle bedrijven;
- verantwoord vervoer gevaarlijke stoffen;
- samen werken aan externe veiligheid.

Deze uitgangspunten zijn uitgewerkt in een aantal doelstellingen. Om hieraan uitvoering te geven gaat de provincie uit van een volwaardige taakuitvoering door de overheidspartners. *Gemeenten* zijn verantwoordelijk voor het op een juiste wijze verankeren van de wetgeving ten aanzien van externe veiligheid, in hun ruimtelijke plannen (dus: in juridisch bindende bestemmingen en planvoorschriften) en in hun milieuvergunningen. Met betrekking tot ruimtelijke plannen is het aan de *I&M-Inspectie en de provincie* om te toetsen of gemeenten de wettelijke- en beleidstaken juist uitvoeren.

3.2. Structuurvisie

In de Structuurvisie geeft het gemeentebestuur aan hoe zij de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Eersel ziet. De Structuurvisie is een belangrijk gemeentelijk plan, dat uitspraken doet over nieuwe woon- en werklocaties, maar ook over zaken als inbreiding en herstructurering, natuur & landschap, water, verkeer en recreatie. Voor de formulering van de gebiedgerichte ambities op het gebied van externe veiligheid is de Structuurvisie als uitgangspunt genomen.

3.3. Gemeentelijke beleidsvisie externe veiligheid

De gemeente Eersel heeft een beleidsplan externe veiligheid. De beleidsvisie is gemaakt om een duidelijk kader te geven voor het omgaan met risico's en externe veiligheid, waarbij de doelstelling wordt gehanteerd om de risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld door activiteiten met gevaarlijke stoffen tot een aanvaardbaar minimum te beperken. De beleidsvisie wordt, indien nodig, periodiek bijgesteld. Voorschrijdend inzicht en veranderende omstandigheden kunnen hiervoor de aanleiding zijn.

In de beleidsvisie wordt op basis van de risicomaten plaatsgebonden- en groepsrisico, de actuele situatie binnen de gemeente Eersel en het gemeentelijk ambitieniveau een praktische leidraad geboden voor toekomstige afwegingen op het gebied van externe veiligheid. Om dit heel concreet te maken is gekozen voor een gebiedsgericht beleid, waarin genuanceerd en met inachtneming van lokale aspecten wordt omgegaan met externe veiligheid. In een groot gedeelte wordt er door de gemeente naar gestreefd dat de risico's niet toenemen. Op andere delen in de gemeente, bijvoorbeeld op bedrijventerreinen voor (zware) industrie, accepteren we een hoger risico dan op andere plaatsen. Wel moet daar extra aandacht zijn voor de beschikbare mogelijkheden voor rampenbestrijding, de zelfredzaamheid van mensen en de hulpverlening.

Milieuwerkprogramma

De (verplichte) activiteiten die de gemeente Eersel uitvoert op het gebied van externe veiligheid zijn opgenomen in het milieuwerkprogramma. Hierin staan de milieutaken die de gemeente Eersel gepland heeft, evenals de daarvoor begrote middelen.

4. Inventarisatie risicovolle activiteiten binnen het plangebied

Het plan Woningbouwlocatie de Poelen (voorheen de Spie) omvat circa 30 woningen en wordt gepland aan de noordzijde van de kern van Knegsel (gemeente Eersel) en ligt “ingeklemd” tussen de Zandoerleseweg en de bestaande bebouwing aan de Schutsboomstraat, Het Groen en De Wetering. Het plan verkeert nog in de ontwerpfasen. Hieronder zijn voor het bouwplan de diverse aspecten voor externe veiligheid nader uitgewerkt.



Bedrijven

De risicovolle bedrijven binnen de gemeente Eersel zijn opgenomen op de Provinciale Risicokaart. Recentelijk is deze door de gemeente bijgewerkt. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat in de nabijheid van het plan geen risicovolle bedrijven zijn gelegen die invloed kunnen hebben op het plan.

Transport: vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg

De circulaire ‘Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen’ (2004) en de rapportage “Inventarisatie en advies wegvervoer gevaarlijke stoffen gemeente Eersel” (definitieve versie juli 2008) geven aan dat, op basis van de ligging van het plan ten opzichte van de significatie routes, het transport van gevaarlijke stoffen over de weg als niet relevant is te beschouwen.

Transport: vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor

In de directe nabijheid van het plangebied zijn geen spoorlijnen gelegen waarover gevaarlijke stoffen getransporteerd worden.

Transport: vervoer van gevaarlijke stoffen over water

In de directe nabijheid van het plangebied zijn geen wateren gelegen waarover gevaarlijke stoffen getransporteerd worden.

Transport: ondergrondse buisleidingen

Op basis van de informatie van de gemeente Eersel, de N.V. Gasunie en de “Stichting buisleidingenstraat Rotterdam” en “Stichting Klic” (Kabels en Leidingen informatiecentrum) bevinden zich geen ondergrondse buisleidingen, hogedruk aardgas of brandstof, in de nabijheid van het plan.

Hoogspanningslijnen

In de nabijheid van het plan bevinden zich geen hoogspanningslijnen.

Vliegverkeer

Het plan ligt buiten de direct gangbare aanvlieg- en opstijgroutes van het militaire en het burgervliegveld (Eindhoven Airport).

Het plangebied van voorliggend bestemmingsplan ligt wel in het verstoringgebied van het Instrument Landing System (ILS) van vliegbasis Eindhoven. Het ILS is bedoeld voor het nauwkeuriger uitvoeren van naderingen door het vliegverkeer, ook onder slechte weersomstandigheden.

Voor het goed functioneren van het ILS is het noodzakelijk dat geen verstoring optreedt in een gebied rondom de start- en landingsbaan. Dit verstoringgebied bestaat uit meerdere vlakken met bijbehorende maximale bouwhoogtes, zowel horizontaal als oplopend. Objecten die beneden de toegestane hoogte blijven, leveren geen belemmeringen op voor het ILS en zijn daarom zonder meer toelaatbaar.

Objecten die hoger zijn dan de toelaatbare hoogte moeten worden getoetst op eventuele verstoringseffecten.

Voor het plangebied van het bestemmingsplan ‘Kom Kneegsel’ is een bouwhoogte tot 45 meter zonder meer toelaatbaar. Voorliggend bestemmingsplan maakt dergelijke hoge bouwwerken niet rechtstreeks mogelijk. De ILS-zone is niet opgenomen op de verbeelding, omdat deze geen belemmeringen oplevert voor de rechtstreeks toegestane bebouwing. Via afwijking van de planregels kunnen waarschuwings- en/of communicatiemasten tot een hoogte van 50 meter worden toegestaan. Voor masten hoger dan 45 meter is als voorwaarde opgenomen dat deze geen belemmering mogen opleveren voor het functioneren van het ILS. Hiertoe dient advies te worden ingewonnen bij de beheerder van de vliegbasis Eindhoven.

GSM-antennes

Gezien de afstand tot het plan of andere gevoelige objecten, is dit aspect daarom niet relevant.

5. Conclusies

Geconcludeerd kan worden dat ten aanzien van de beschouwde aspecten het thema externe veiligheid geen belemmeringen oplevert voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling.